

תכנית לחיזוק העיר אשקלון

הצעה להחלטה

מחליט, בהמשך להחלטות ממשלה מספר 4865 מיום 09.02.2020 בעניין "תכנית סיוע לאשקלון בשל המצב הביטחוני" (להלן – החלטה 4865), מספר 658 מיום 22.12.2020 בעניין "תכנית לחיזוק העיר אשקלון ותיקון החלטות ממשלה" (להלן – החלטה 658) ומספר 1278 מיום 14.03.2022 בעניין "תכנית למיגון דירתי מפני ירי תלול מסלול בעיר אשקלון ותיקון החלטות ממשלה" (להלן – החלטה 1278) ולנוכח הימשכות האיום הביטחוני על העיר אשקלון:

במטרה להמשיך ולחזק את החוסן האזרחי-ביטחוני של תושבי העיר אשקלון, להכריז על העיר אשקלון כאזור עדיפות לאומית לשנים 2023-2024 לטובת תכנית סיוע בדגש על המטרות ומטרות המשנה הבאות:

- א. העצמת תושבים וחיזוק החוסן האישי והקהילתי ומטרות המשנה להלן: (א) הגברת הביטחון האישי והקהילתי של תושבי העיר אשקלון; (ב) חיזוק החוסן של תושבי העיר; ו-ג) תגבור פעולות חינוך.
- ב. פיתוח ושדרוג תשתיות ומטרות המשנה להלן: (א) פיתוח תשתיות תומכות דיור, לרבות תשתיות תחבורה; ו-ב) פיתוח ושדרוג תשתיות סביבתיות.
- ג. קידום החוסן הביטחוני ומטרות המשנה להלן: (א) מוכנות הרשות המקומית לחירום; (ב) קידום שיפוף מקלטים ציבוריים; ו-ב) התחדשות עירונית כמענה משלים למיגון.

- א. העצמת תושבים וחיזוק החוסן האישי והקהילתי

1. הגברת הביטחון האישי והקהילתי

1.1. בהמשך להחלטת ממשלה מס' 658 מיום 22.12.2020, להנחות את המשרד לביטחון לאומי שבמהלך תוקפה של החלטה זו, ימשיך את השתתפותו במימון פקחים ביחידת הפיקוח העירוני הייעודית הפועלת במערך האכיפה העירוני (להלן – השיטור העירוני) באשקלון לצורך שיפור הזמינות והתגובה של כוחות האכיפה בעיר בהיקף של עד 60% ממצבת הפקחים הפועלים במערך האכיפה העירוני. השתתפות המשרד תהיה בהיקף מקסימלי שיקבע המשרד לביטחון לאומי ובהתאם למצבת הפקחים בפועל ולכללים שיקבע בנושא. לצורך כך יקצה המשרד לביטחון לאומי מתקציבו עד 2.2 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2023-2024 לעיר אשקלון. יובהר כי לאחר סיום תוקפה של החלטה זו יחולו לעניין השתתפות המשרד במימון הפקחים הפועלים במערך האכיפה העירוני באשקלון התבחינים והכללים הרוחביים החלים בעניין השתתפות המשרד במימון פקחים במסגרת התכנית, כפי שנקבעו על ידי המשרד לביטחון לאומי.

1.2. להנחות את המשרד לביטחון לאומי לפעול באמצעות הרשות הלאומית לביטחון קהילתי (להלן – הרשות) להרחבת תכניות הרשות למניעת אלימות, וכן למאבק בשימוש בסמים ואלכוהול בעיר אשקלון, ובכלל זה הרחבת המערכים הטכנולוגיים למניעת אלימות במרחב הציבורי בהתאם לתכנית שתגובש במשרד בנושא זה. לצורך כך יקצה המשרד לביטחון לאומי, באמצעות הרשות, מתקציבו סך כולל של 2.8 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2023-2024 לעיריית אשקלון, וזאת בהסתמך על תבחינים מקצועיים אשר ייקבעו על ידי הרשות. יובהר כי תקציב זה יוקצה בנוסף לתקציב השנתי המוקצה ליישום תכניות הרשות בעיר.

2. חיזוק החוסן האישי ורשתות תמיכה קהילתיות

- 2.1. משרד החינוך יתקצב שעות טיפול פסיכולוגי, שעות ייעוץ חינוכי-רגשי למתן מענים רגשיים לילדים וכן תמיכה להורים ולצוותי הוראה בעיר אשקלון. זאת, עבור חיזוק חוסן התלמידים וצוותי החינוך וכן עבור הדרכה ותמיכה במערך המטפל בשדה החינוך בעיר לשנות הלימודים ה'תשפ"ד-ה'תשפ"ה. לצורך כך יקצה משרד החינוך מתקציבו סך של 6 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2023-2024. התקצוב ייעשה בכפוף לאישור תכניות העבודה על ידי משרד החינוך.
- 2.2. משרד החינוך יעמיד תקציב שקלי לעיריית אשקלון עבור קיום פעילות תומכת או טיפולית לחיזוק החוסן, שהיא פרטנית או קבוצתית, עבור תלמידים וצוותי מוסדות החינוך לשנות

הלימודים ה'תשפ"ד-ה'תשפ"ה. לצורך כך יקצה משרד החינוך סך של 6 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2023-2024. לצורך יישום סעיף זה יקצה משרד האוצר למשרד החינוך סך של 2 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2023-2024. יובהר כי התקציב בסעיף זה אינו בא להחליף את התקציב הניתן במסגרת תכנית גמישות פדגוגית ניהולית שמקצה משרד החינוך לעיר או למוסדות החינוך בעיר.

3. תגבור החינוך

3.1. משרד החינוך יתגבר פעילויות בית ספריות בעיר אשקלון עבור שנות הלימודים ה'תשפ"ד-ה'תשפ"ה. לצורך כך יקצה משרד החינוך סך של 16 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2023-2024. תקצוב הפעילויות בפועל יהיה בכפוף לבקרה של משרד החינוך על תכניות פעילויות בית ספריות שיובאו לאישורו. לצורך יישום סעיף זה יקצה משרד האוצר למשרד החינוך סך של 8 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2023-2024.

3.2. להנחות את משרד החינוך לתגבר פעילויות חינוך בלתי פורמלי, ובתוך כך גם יוזמות חינוכיות וקהילתיות להעצמה חברתית-רגשית עבור שנות הלימודים ה'תשפ"ד-ה'תשפ"ה. לצורך מימון של פעילויות אלו יקצה משרד החינוך 23 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2023-2024. לצורך יישום סעיף זה יקצה משרד האוצר למשרד החינוך סך של 9 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2023-2024.

הקצאת התקציב תתבצע בהתאם לתכנית עבודה שיגבש המשרד בתוך 90 יום לרבות על ידי בחינה של תיקון מבחני התמיכה של המשרד באופן שייתן העדפה בתחומים מתחומי החלטה זו, לפי הצורך. ככל שקיימים מבחנים לתמיכה בפעילות זו, יחולק התקציב בדרך של מתן עדיפות במסגרת מבחני התמיכה הקיימים.

3.3. מנהל הפיתוח במשרד החינוך יקצה סך של 9 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2023-2024, עבור חידוש, עיצוב, פיתוח חצרות, ושדרוג ופיתוח סביבות למידה חדשניות במוסדות החינוך בעיר אשקלון בהתאם לנהלי מנהל הפיתוח. לצורך יישום סעיף זה יקצה משרד האוצר למשרד החינוך סך של 4 מלש"ח בפריסה שווה בשנים 2023-2024.

ב. פיתוח ושדרוג תשתיות

4. תשתיות תומכות דיור

לרשום את הודעת רשות מקרקעי ישראל כי בכוונתה להביא בפני הוועדה לתכנון ופיתוח כהגדרתה בקובץ החלטות מקרקעי ישראל, הצעה לדיון להגדלת הסכום המוקצה לביצוע תשתיות על בהסכם הגג של אשקלון בסך של עד 80 מלש"ח לצורך ביצוע תשתיות-על תומכות דיור בעיר אשקלון, וזאת מעבר לתשתיות העל המאושרות בהסכם הגג עם עיריית אשקלון, וכן להביא לדיון הוועדה לתכנון ופיתוח הצעה לאומדן עלויות הפרויקטים לצורך העמסתם על כלל יחידות הדיור שנותרו לשיווק בהסכם הגג, וזאת בכפוף להחלטת הוועדה לתכנון ופיתוח ולתיקון הסכם הגג ככל שיידרש.

5. תשתיות תחבורה

5.1. בהמשך לסעיף 16 להחלטה 658, להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, ובכפוף לנהלי המשרד לרבות בחינת חברת בקרה, לתקצב את חשמול והשלמת פרויקט הקמת התחנה המרכזית אשקלון בהיקף כולל של עד 17 מלש"ח מתקציבי המשרד. לצורך כך יקצה משרד התחבורה והבטיחות בדרכים מתקציבי המשרד סך של 2 מלש"ח בשנת 2023, וסך כולל של 15 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2024-2026.

5.2. בהמשך לסעיף 17 להחלטה 658, להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים להקצות לעיריית אשקלון את יתרת התקציב כאמור בהחלטה 658, במסגרת קול קורא "שותפים לדרך", בסך של 10 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2023-2024, לטובת פרויקטי בטיחות תחבורתיים. רשימת הפרויקטים המלאה תאושר בין משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לבין עיריית אשקלון עד לסוף הרבעון השלישי בשנת 2023.

6. שמירה על הניקיון

- 6.1. להאריך את תוקף סעיפים 7 ו-19 בהחלטה 658, כפי שתוקנה בהחלטת ממשלה מס' 324 מיום 16.03.2023, ואת תוקף סעיף 9 בהחלטת ממשלה מס' 4865 מיום 09.02.2020 בנושא "תכנית סיוע לאשקלון בשל המצב הביטחוני" (להלן – החלטה 4865), עד לסוף שנת 2029.
- 6.2. לתקן את סעיף 19(ג) בהחלטה 658, באופן שבמקום המילים "עד 35 מיליון ש"ח" יבוא "עד 37 מיליון ש"ח", ובמקום המילים "בעיר אשקלון" יבוא "בנפת אשקלון, ובתנאי שהוא ישרת את העיר אשקלון".
- 6.3. הממשלה מנחה את המשרד להגנת הסביבה בכפוף להוראות חוק שמירת הניקיון ותקנותיו, לפנות להנהלת הקרן לשמירת הניקיון בבקשה לאשר, בתנאים שתקבע הקרן, את הסעיפים כדלהלן:
  - 6.3.1. להקצות לעיריית אשקלון עד 4 מלש"ח עבור ביצוע פעולות של חינוך סביבתי בעיר אשקלון, בתנאים שתקבע הקרן לשמירת הניקיון.
  - 6.3.2. בכפוף ולאחר תיקון חוק שמירת הניקיון באופן שיכלול מטרות נוספות – להקצות לאיגוד ערים לאיכות סביבה – נפת אשקלון עד 2 מלש"ח עבור רכישת ציוד ואמצעי מחשוב וטכנולוגיות לביצוע פיקוח, ניטור, שליטה ובקרה של מפגעי פסולת ומניעתם בתחומי העיר אשקלון, כולל ממשק עם המוקד העירוני ו/או כל פעולה הנדרשת להשגת מטרות אלה.
  - 6.3.3. להקצות לעיריית אשקלון סכום של עד 4 מלש"ח, עבור הקמת תשתיות למערך איסוף נפרד לפסולת גושית בעיר אשקלון, בתנאים שתקבע הקרן.
  - 6.3.4. להקצות לעיריית אשקלון סכום של עד 4 מלש"ח, עבור הקמת מתקן לטיפול בגזם עירוני, והקמה והפעלה של מערך לניהול הגזם העירוני בעיר אשקלון, בהתאם לתוכנית שתוגש לקרן לשמירת הניקיון ותאושר על ידה ובתנאים שתקבע. יובהר, כי סכום זה יהיה בנוסף לקבוע בעניין זה בסעיף 9(ב) בהחלטה 4865.

ג. קידום החוסן הביטחוני

7. מוכנות הרשות המקומית לחירום

להטיל על המשרד להגנת הסביבה להקצות מתקציבו לאיגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון לטובת העיר אשקלון, עבור היערכות לטיפול בסיכונים סביבתיים וטיפול באירועים סביבתיים בשעת חירום בתחומי נפת אשקלון, בתנאים שיקבע המשרד. לצורך כך יקצה המשרד להגנת הסביבה סך כולל של עד 1 מלש"ח בשנת 2024.

8. שיפוף מקלטים ציבוריים ומשותפים

- 8.1. משרד הביטחון יקצה סך של 40 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2023-2024, לטובת שיפוף מקלטים משותפים בעיר אשקלון, בהתאם לסדר עדיפות שיקבע על ידי פיקוד העורף ולהוראותיו.
- 8.2. להנחות את משרד הפנים להעמיד סיוע לעיריית אשקלון לצורך שיפוף ושדרוג המקלטים הציבוריים בעיר אשקלון, שאינם תקינים לשימוש מידי בשעת חירום, בסך כולל של עד 8 מלש"ח וכן לסייע ברכש של מרכיבי ביטחון הכוללים גנרטורים, נגרר חילוץ, מכשירי קשר, רכבי ביטחון, ציוד חירום אישי לעובדי העירייה ומשאבות מים בסך של עד 2 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2023-2024. שיפוף ושדרוג המקלטים יעשה על ידי העירייה בהתאם להנחיות הגורמים המוסמכים עפ"י דין, והסיוע יינתן בהתאם לקריטריונים וכללי בקרה שייקבעו לעניין זה.

9. התחדשות עירונית כמענה משלים למיגון

לאור המצב הביטחוני המורכב ואיום הטילים איתו מתמודדת העיר אשקלון, בשים לב לגידול המשמעותי בעיר בשנים האחרונות, וכדי לתת מענה לשכונות הוותיקות בעיר מתוך רצון לקדם הליכי התחדשות עירונית בשכונות אלו, גם באזורים שבהם הכדאיות הכלכלית איננה מספיקה לקידום התכניות, ולצורך מתן מענה מלא לבקשות העירייה בשים לב לסעיף 17 בהסכם הגג שנחתם עמה לקדם תכנית רחבה למיגון ולהתחדשות עירונית בעיר אשקלון, כמפורט להלן:

9.1. לאור המצב הביטחוני הייחודי הקיים בעיר אשקלון, כמפורט בהחלטה מס' 1278, לאור היתרונות הרבים הקיימים בפרויקטים להתחדשות עירונית, ולצורך מתן מענה כולל שיהווה תחליף מלא לבקשות העירייה הנוגעות לסבסוד מיזמי התחדשות עירונית הנעדרים כדאיות כלכלית, לרבות בקשות לקבלת סיוע במסגרת המנגנונים המופיעים בפרק 5.6 לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל, להנחות את שר הבינוי והשיכון באמצעות הרשות הממשלתית להתחדשות עירונית (להלן – הרשות להתחדשות עירונית), באישור אגף התקציבים ואגף החשב הכללי במשרד האוצר, לקבוע מנגנון לקולות קוראים לסבסוד פרויקטים להתחדשות עירונית בעיר אשקלון שאין בהם כדאיות כלכלית, וזאת על יסוד הכללים הרוחביים לעניין זה, כפי שנקבעו במסמך העקרונות לסיוע כספי למיזמי התחדשות עירונית ללא כדאיות כלכלית, או מסמך אחר שיבוא במקומו. קולות קוראים כאמור יפורסמו במהלך השנים 2023-2031. בנוסף, להנחות את הרשות הממשלתית להתחדשות עירונית באישור הגורמים האמורים, לפרסם את הקול הקורא לשנת 2023 עד ליום 01.10.2023. במסגרת הקול קורא יתמודדו מיזמי התחדשות עירונית בעיר אשקלון, שבהתאם לבדיקות הרשות להתחדשות עירונית הם אינם עומדים ברף הכדאיות הכלכלית למימוש הליכי פינוי בינוי. סעיף זה ייכנס לתוקף עם חתימת הסכם כמפורט בסעיף 9.2.

9.2. להנחות את החשב הכללי, מנהל רשות מקרקעי ישראל ומנכ"ל משרד הבינוי והשיכון לפעול מול עיריית אשקלון, לעריכת הסכם, בו ייקבע כי כניסת המנגנון המובא בסעיף 9.1 לתוקף, לרבות הסכומים שהוקצו למימון המנגנון המתואר בסעיף 10.7, יהוו תחליף לדרישות העירייה בנושא קרקע משלימה, לרבות באמצעות המנגנונים הנזכרים בפרק 5.6 לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל לעניין קרקע משלימה, להחלטה 658 ולסעיף 17 להסכם הגג שנחתם ביום 10.10.2015 (להלן – הסכם הגג), על יסוד התחשיב הבא:

9.2.1. חישוב רכיב הקרקע אשר ממנו ייגזרו סכומי הזכאות יהיה יום חתימת הסכם הגג ויעמוד על 50 אלף ש"ח ליחידת דיור.

9.2.2. מסכום זה יופחת שיעור של 12% בגין חלף היטל ההשבחה.

9.2.3. בהתאם לסעיף 5.6 לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל, מכלל הסכום המתקבל לאחר החלת סעיפים א' ו' יש לנכות שיעור של 20%.

9.2.4. בשל המעבר למנגנון הקצאה ישיר, המאפשר קבלת סבסוד כספי ישיר ולא סבסוד בעין, ומגדיל משמעותית הן את הסכומים והן את מידת ודאות התממשותם, להחיל על הסכומים המתקבלים בסעיף ג' מקדם ייעול בשיעור 70%.

9.2.5. הסכום המתקבל יינתן עבור כל יחידת דיור אשר שווקה בהצלחה עד למועד קבלת החלטת ממשלה זו, וכן שיעור של 50% עבור יחידות הדיור אשר ישווקו בהצלחה עד סוף מימוש הסכם הגג והרחבתו אשר נחתמה בטרם החלטה זו. מספר יחידות הדיור שטרם שווקו ובגינם ייערך ההסדר לא יעלה על מספר יחידות הדיור ששווקו בהצלחה עד ליום החתימה על ההסדר.

10. תיקון החלטת ממשלה 1278

לתקן את החלטת הממשלה מספר 1278 בהתאם לפירוט הבא:

10.1. לתקן את סעיף 6 בהחלטה כך שברישא, אחרי המילה "לדירות" יבוא "שאינן חלק מבית משותף כמשמעו בחוק פינוי ובינוי (עידוד מיזמי פינוי ובינוי), תשס"ו-2006", או דירה שאינה נמצאת במתחם שסומן על ידי הרשות להתחדשות עירונית כבעל פוטנציאל פינוי בינוי בהתאם לסעיף 10.5 בהחלטה הנוכחית.

10.2. לקבוע כי על אף האמור בסעיף 9.1 לעיל, זכאי שדירתו בבית משותף כאמור, שיש לו היתר בניה או הגיש בקשה לקבלת היתר בניה עד למועד קבלת החלטה זו, ויגיש בקשה להלוואה או מענק בתוך 60 יום ממועד קבלת החלטה זו, יוכל לממש את ההלוואה או המענק בתוך חצי שנה מיום קבלת אישור הזכאות ממשרד הבינוי והשיכון, בהתאם לכללים שנקבעו לפי סעיף 6ז' להחלטה 1278.

10.3. לתקן את סעיף 12 להחלטה כך שהסכום בסעיף ה' יעמוד על 10 מלש"ח בכל שנה מהשנים האמורות בסעיף האמור.

10.4. להנחות את הרשות להתחדשות עירונית להגיש למוסד התכנון הרלוונטי את התכנית העירונית להתחדשות בניינית, עד ליום 01.11.2024.

10.5. להנחות את הרשות להתחדשות עירונית להשלים את המיפוי של כלל המתחמים בעלי פוטנציאל לפינוי-בינוי בעיר אשקלון עד ליום 01.03.2024.

10.6. לאור המצב הביטחוני והצורך לקדם מענה מהיר למיגון העיר אשקלון, להנחות את מנהל התכנון, בהתאם לסעיף 260 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, לתת קדימות לטיפול בתכניות התחדשות עירונית בעיר אשקלון, אשר מוגשות על ידי גורם ממשלתי. למען הסר ספק אין באמור כדי לגרוע משקול דעת מוסדות התכנון.

10.7. להנחות את יושב ראש מועצת מקרקעי ישראל, בתיאום עם משרד האוצר להביא לדיון בפני מועצת מקרקעי ישראל, במידת הצורך, בתוך 45 יום ממועד החלטה זו, הצעה לתיקון קובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל לצורך יישום האמור בסעיפים 9.1 ו-9.2 להחלטה זו, כך שפרק משנה 5.6 לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל בנושא קרקע משלימה למיזמי התחדשות עירונית, לא יחול על העיר אשקלון בקשר למיזמים שאין בהם כדאיות כלכלית, ובלבד שתיקון זה לא יחול על החלטה של הנהלת רשות מקרקעי ישראל אשר אישרה הקצאת קרקע טרם החלטה זו.

10.8. בהמשך לסעיף 9.1 להחלטה זו, ולצורך תגבור פעולות לקידום התחדשות עירונית מאסיבית ברחבי העיר אשקלון, תקצה הרשות להתחדשות עירונית סך של 15 מלש"ח בפרסיה על פני השנים 2023-2025, לטובת פעולות תומכות התחדשות עירונית. לצורך יישום סעיף זה משרד האוצר יקצה לרשות להתחדשות עירונית סך של 15 מלש"ח בפרסיה שווה על פני השנים 2023-2025 מתוך התקציב המצוין בסעיף 16.2 להחלטה זו. סעיף זה ייכנס לתוקף עם חתימת הסכם כמפורט בסעיף 9.2.

10.9. לצורך יציאה לקולות קוראים כמפורט בסעיף 9.1 יוקצו הסכומים הבאים:

10.9.1. משרד האוצר יקצה לרשות להתחדשות עירונית סך של 40 מיליוני ש"ח בשנת 2023;

10.9.2. משרד האוצר יקצה לרשות להתחדשות עירונית סך כולל של 560 מלש"ח בפרסיה שווה על פני השנים 2024-2031.

11. למען הסר ספק, עם כניסת המנגנון המפורט בסעיף 9.1 לרבות התקצוב שהוקצה לו כאמור בסעיף 10.7 בהחלטה זו לתוקף, יבוטלו כל מנגנוני ההקצאה הקודמים שחלים על העיר אשקלון בנוגע לקרקע משלימה, לרבות בהחלטות ממשלה קודמות, ובין היתר כפי שנקבעו בהחלטות ממשלה 4865-ו-658.

12. בהתאם להוראות סעיף 40 לחוק יסודות התקציב, התשמ"א-1985, ולצורך מימון סעיפים 10.9.1 ו-11 יוקצו סך של 350 מלש"ח מתקציבי הפעולות והפרויקטים הרוחביים הממשלתיים לצד הסכומים המתקבלים מסעיף 10.3 להחלטה זו, וסך כולל של 50 מלש"ח בפרסיה שווה על פני השנים 2023-2024 מתקציב משרד ראש הממשלה להחלטות ממשלה רוחביות, וזאת לצורך מימון פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף האמור.

ד. ליווי התכנית וייעוץ לטובת יישומה

13. משרד ראש הממשלה יפעל לקידום היישום של החלטה זו לרבות ביצוע מעקב ובקרה, הסרת חסמים ויצירת שיתופי פעולה בין-משרדיים ובין-מגזריים.

14. משרדי הממשלה הלוקחים חלק בהחלטה זו יגישו למשרד ראש הממשלה ברבעון הראשון בכל שנה תכנית עבודה לביצוע סעיפיהם בהחלטה. כמו כן, ידווחו המשרדים למשרד ראש הממשלה אחת לרבעון על התקדמות סעיפי ההחלטה הנוגעים לכל משרד בתחומו.

15. השרים הנוגעים בדבר ידווחו לממשלה על הטבות שניתנו לאזורי עדיפות לאומית לפי החלטה זו בכל שנה, בהתאם לסעיף 155 לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009.

16. בהתאם לסעיף 40 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, לצורך מימון פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף 40 לחוק האמור:

16.1. בכל סעיף בהחלטה שבו מוקצים כספים על ידי יקצו משרדי הממשלה, יקצו המשרדים מתקציביהם את הסכומים המפורטים בהחלטה זו, בהתאם לטבלה בסעיף 16.3.

16.2. בכל סעיף בהחלטה שבו מוטלת על משרד האוצר הקצאת כספים, ההקצאה תבוצע מתוך סכום חד פעמי של 38 מיליון ש"ח, שיוקצה מהסכומים האמורים בסעיף 10א להחלטה ממשלה 238 מיום 24.02.2023.

16.3. הטבלה התקציבית להלן:

סעיף	תת סעיף	משרד	משרדי 2023	משרדי 2024	משרדי 2025-2026	אוצ רי 2023	אוצרי 2024	אוצרי 2025-2031	סה"כ תקציב
תכנית לחיזוק החוסן האזרחי-ביטחוני									
1	1.1	ביטחון לאומי	1.1	1.1	0	0	0	0	2.2
1	1.2	ביטחון לאומי	1.4	1.4	0	0	0	0	2.8
2	2.1	חינוך	3	3	0	0	0	0	6
2	2.2	חינוך	2	2	0	1	1	0	6
3	3.1	חינוך	4	4	0	4	4	0	16
3	3.2	חינוך	7	7	0	4.5	4.5	0	23
3	3.3	חינוך	2.5	2.5	0	2	2	0	9
4	4.1	רמ"י	-	-	0	0	0	0	80
5	5.1	תחבורה	2	5	10	0	0	0	17
5	5.2	תחבורה	5	5	0	0	0	0	10
6	6.2	הגנת הסביבה	-	-	-	0	0	0	2
6	6.3.1	הגנת הסביבה	-	-	-	0	0	0	4
6	6.3.2	הגנת הסביבה	-	-	-	0	0	0	2
6	6.3.3	הגנת הסביבה	-	-	-	0	0	0	4
6	6.3.4	הגנת הסביבה	-	-	-	0	0	0	4
7		הגנת הסביבה	0	1	0	0	0	0	1
8	8.1	ביטחון	20	20	0	0	0	0	40
8	8.2	פנים	5	5	0	0	0	0	10
סך הכול			53	56	10	11.5	11.5	0	239
התחדשות עירונית כמענה משלים למיגון ותיקון החלטת ממשלה 1278									
9	9.1	הרשות להתחדשות עירונית	0	0	0	40	70	490	600
10	10.8		0	0	0	5	5	5	15
סך הכול			0	0	0	45	75	495	615

עדיפות לאומית

נוכת המצב הביטחוני השורר בעיר אשקלון, והאיומים המגוונים והייחודיים החלים על העיר בשנים האחרונות אשר אינם מתקיימים באזורים אחרים במדינת ישראל, מלבד ביישובי עוטף עזה ובעיר שדרות, כמפורט להלן, ובהמשך לתוכנית סיוע שמפעילה הממשלה בעיר החל משנת 2020, מחליטה הממשלה להמשיך ולייחד את העיר, גם בשנים 2023-2024, ולהעניק לה סיוע והטבות כמפורט בהחלטה זו.

בהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן – החוק), בנושא אזורי עדיפות לאומית, יצוין כי השיקול המרכזי שביסוד החלטה זו הוא המצב הביטחוני באזור או ביישוב, כאמור בסעיף 151(ב)(1) לחוק.

המצב הביטחוני וההפרעה לשגרת החיים האזרחית

כאמור בחוות הדעת של משרד הביטחון, בהמשך להחלטת ממשלה מס' 658, יש צורך בקידום החלטת ממשלה לטובת תכנית לחיזוק העיר אשקלון בראייה קדימה. בהתאם לחוות הדעת, בשל קרבה לרצועת עזה והתשתיות החיוניות הנמצאות בתחומה, העיר אשקלון מהווה מטרה מרכזית לארגוני טרור ברצועת עזה ומהווה יעד מרכזי לירי, אחרי יישובי עוטף עזה ושדרות.

יצוין כי ביום 20.04.2023 התקבלה החלטת ממשלה מס' 462 שעניינה "תכנית לחיזוק החוסן האזרחי בשדרות וביישובי "עוטף רצועת עזה" לשנים 2023-2024 ותיקון החלטות ממשלה", שהכריזה על יישובי עוטף עזה כאזור עדיפות לאומית נפרד, וזאת בהתאם למידע שנמסר ממערכת הביטחון, שלפיו יישובי עוטף עזה ממשיכים להיות תחת איום מתמיד וחשופים לאיומים שונים שאינם קיימים באזורים אחרים בארץ באותו ההיקף ובאותה עצימות.

מהמידע שנמסר ממשרד הביטחון עולה כי בין השנים 2021-2023, גם בעת שגרה וגם בעת מבצעי לחימה (מבצעי שומר החומות, עלות השחר ומגן וחץ), היקף ההתרעות והשיגורים לעיר אשקלון גבוה משמעותית ביחס לכל יתר הרשויות בארץ, למעט הרשויות בעוטף עזה.

כמו כן, ממשרד הביטחון נמסר כי תדירות ההתרעות אשר יכול תושב העיר לחוות בעת ירי מטחים על העיר יכול להגיע אף לכמות של 40 התרעות ביום כאשר זמן ההגעה למרחב המוגן הוא 30 שניות – תנאים שאינם מאפשרים שגרת חיים אלמלא מגורים בסמיכות למרחב מוגן. כמו כן ממשרד הביטחון נמסר כי כמות הנפגעים בגוף ובנפש ברחבי העיר אשקלון היא הגדולה ביותר מכלל ערי הדרום בכלל המערכות מאז "צוק איתן".

הממשלה הכירה בצורך בחיזוק החוסן האזרחי ביטחוני של תושבי העיר אשקלון ופעלה מזה זמן רב לסייע לעיר אשקלון ולתושבי העיר להתמודד עם המצב הביטחוני הייחודי בעיר. בתוך כך, ביום 09.02.2020 התקבלה החלטת ממשלה מס' 4865 בעניין "תכנית סיוע לאשקלון בשל המצב הביטחוני", שהתקבלה על בסיס שיקולים מקצועיים המייחדים את המצב הביטחוני בעיר אשקלון, ונועדה לסייע במימון פעולות דחופות ומידיות למתן מענה לצרכים הנובעים מהמצב הביטחוני שבו שרויה העיר אשקלון, ואשר נועדו להקל על התמודדות עירונית אשקלון ותושביה עם השלכות סבבי הלחימה ולשפר את מוכנות העיר לחירום.

בהמשך לכך, ביום 22.12.2020 התקבלה החלטת ממשלה מס' 658. החלטה זו ביקשה, לנוכח הימשכות האיום הביטחוני שעמו מתמודדת העיר אשקלון ותושביה ובהתאם לסעיף 151(ב)(1) לפרק כ"ו לחוק בעניין המצב הביטחוני באזור או ביישוב, להכריז על העיר אשקלון כאזור עדיפות לאומית לשנים 2021-2022. ההחלטה כוללת, בהתאם, השקעות במגוון תחומים לרבות פיתוח כלכלי, תשתיות, חינוך, מרכזי חוסן, ועוד, כפי שמפורט בה בהרחבה, אשר מטרתן חיזוק החוסן של התושבים ופיתוח העיר. בהמשך להחלטות אלה, ביום 14.03.2022 התקבלה החלטת הממשלה מס' 1278 שעניינה קידום פתרונות מיגון בעיר אשקלון, ובכלל זה סיוע בקידום פתרונות מיגון דירתיים, ובמתן מענים נוספים הנוגעים למצב הביטחוני בעיר.

כעת, נוכח מצבה הייחודי של העיר אשקלון, מאפייני האיום והשלכותיו על העיר ותושביה, עולה הצורך בהמשך הפעלת כלי סיוע מתחומים שונים, שיענו על הצורך בחיזוק הביטחון האישי והגברת החוסן הקהילתי בעיר, ועל הצורך בהגברת החוסן של הרשות וסיוע להתנהלותה בחירום ובשגרה, לצד שיפור ופיתוח התשתיות בעיר ופיתוח הכלכלה המקומית, המושפעים מהמצב הביטחוני המתמשך, ואשר ביכולתם לחזק את האטרקטיביות של העיר, לחולל בה צמיחה ולהשפיע בצורה משמעותית על חיי תושביה.

בהתאם לאמור, כוללת ההחלטה שורת כלי סיוע הנוגעים לחיזוק החוסן האזרחי והביטחוני של תושבי העיר אשקלון, כמפורט בתיאור המטרות בסעיף 1 להחלטה.

ההחלטה תקפה לשנים 2023-2024, למעט כלי סיוע בתחום החינוך שיופעלו בשנות הלימודים ה'תשפ"ד-ה'תשפ"ה, וזאת לאור אופי הפעילות המותאמת למשך שנת הלימודים, וכן למעט סעיפים הנוגעים לפרויקטים של תשתיות ופרויקטים של התחדשות עירונית וזאת לאור אופי הפעילות ארוכת הטווח.

דברי הסבר

רקע כללי

נוכח המצב הביטחוני השורר בעיר אשקלון, והאיומים המגוונים והייחודיים החלים על העיר בשנים האחרונות, אשר אינם מתקיימים באזורים אחרים במדינת ישראל, מלבד ביישובי עוטף עזה ובעיר שדרות, מפעילה הממשלה החל משנת 2020 תכנית סיוע לחיזוק העיר אשקלון, בהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן – **החוק**), בנושא אזורי עדיפות לאומית, הנשענת על שיקול מרכזי של המצב הביטחוני באזור או ביישוב, כאמור בסעיף 151(ב)(1) לחוק (החלטת ממשלה מס' 658 מיום 22.12.2020 בעניין "תכנית לחיזוק העיר אשקלון ותיקון החלטות ממשלה"). להלן – **החלטה 658**.

כאמור בחוות הדעת של משרד הביטחון, בהמשך להחלטת ממשלה מס' 658, יש צורך בקידום החלטת ממשלה חדשה לטובת תכנית לחיזוק העיר אשקלון. כאמור בפרק העדיפות הלאומית, בהתאם לחוות הדעת, בשל קרבה לרצועת עזה והתשתיות החיוניות הנמצאות בתחומה, העיר אשקלון מהווה מטרות מרכזית לארגוני טרור ברצועת עזה ומהווה יעד מרכזי לירי, אחרי יישובי עוטף עזה ושדרות.

מהמידע שנמסר ממשרד הביטחון עולה כי בין השנים 2021-2023, גם בעת שגרה וגם בעת מבצעי לחימה, היקף ההתרעות והשיגורים לעיר אשקלון גבוה משמעותית ביחס לכל יתר הרשויות בארץ, למעט הרשויות בעוטף עזה. כמו כן, ממשרד הביטחון נמסר כי תדירות ההתרעות אשר חווים תושבי העיר בעת ירי מטחים על העיר יכול להגיע אף לכמות של 40 התרעות ביום כאשר זמן ההגעה למרחב המוגן הוא 30 שניות – תנאים שאינם מאפשרים שגרת חיים ללא מגורים בסמיכות למרחב מוגן. כמו כן ממשרד הביטחון נמסר כי כמות הנפגעים בגוף ובנפש ברחבי העיר אשקלון היא הגדולה ביותר מכלל ערי הדרום בכלל המערכות מאז "צוק איתן".

הממשלה הכירה בצורך בחיזוק החוסן האזרחי ביטחוני של תושבי העיר אשקלון ופעלה מזה זמן רב לסייע לעיר אשקלון ולתושבי העיר להתמודד עם המצב הביטחוני הייחודי בעיר.

כעת, נוכח מצבה הייחודי על העיר אשקלון, מאפייני האיום והשלכותיו על העיר ותושביה, עולה הצורך בהמשך הפעלת כלי סיוע מתחומים שונים, שיענו על הצורך בחיזוק הביטחון האישי והגברת החוסן הקהילתי בעיר, ועל הצורך בהגברת החוסן של הרשות וסיוע להתנהלותה בחירום ובשגרה, לצד שיפור ופיתוח התשתיות בעיר ופיתוח הכלכלה המקומית, המושפעים מהמצב הביטחוני המתמשך, ואשר ביכולתם לחזק את האטרקטיביות של העיר, לחולל בה צמיחה ולהשפיע בצורה משמעותית על חיי תושביה.

בהתאם לאמור, מוצע להפעיל תכנית הכוללת שורת כלי סיוע הנוגעים לחיזוק החוסן האזרחי והביטחוני של תושבי העיר אשקלון, כמפורט בתיאור המטרות בסעיף 1 להצעת ההחלטה.

ב. העצמת תושבים וחיזוק החוסן האישי והקהילתי

הגברת הביטחון האישי והקהילתי

לשם חיזוק והגברת הביטחון האישי והחוסן האזרחי של תושבי העיר אשקלון, ולצורך שיפור הזמינות והתגובה של כוחות אכיפה ומתן מענה מתקדם ויעיל בתחומי הרשות המקומית בחירום ובשגרה, יסופקו כלי סיוע ייחודיים על ידי המשרד לביטחון לאומי, מנהלת מערכי אכיפה עירוניים והרשות הלאומית לביטחון קהילתי. המשרד יספק השתתפות מוגדלת במימון של עד 60% ממצבת כוח האדם של הפיקוח העירוני בעיר. היקף השתתפות של 60% הוא היקף מוגדל, שכן בהתאם לתבחינים של העיר אשקלון ובהתאמה לשאר הערים בדירוג הכלכלי-חברתי הזהה או קרוב לעיר ניתן סיוע של שיעור השתתפות של 25% בלבד. כלי סיוע זה ניתן בהמשך לסיוע הניתן לעיר בשנים 2021-2022, במסגרת החלטה 658, נוכח המצב הביטחוני הייחודי המשפיע על תחושת המוגנות והביטחון האישי של כלל תושבי העיר.

בנוסף, על מנת לחזק את תחושת הביטחון האישי והקהילתי של תושבי העיר, המתמודדים עם שגרת חירום מורכבת, יינתן סיוע במימון הרחבת התכנית היישובית של הרשות הלאומית לביטחון קהילתי.

במסגרת מימון זה יורחבו מערכים טכנולוגיים בהתאם לתכנית שתגובש במשרד, ובהתאם לצורכי הרשות המקומית עצמה.

חיזוק החוסן האישי ורשתות תמיכה קהילתיות

שירות פסיכולוגי ייעוצי: בעקבות החלטה 658 גובשה תכנית מערכתית לחיזוק החוסן וההתמודדות במצבי חירום של תלמידים וצוותי חינוך ומתן מענים רגשיים וטיפוליים לתלמידים הזקוקים לכך. מוסדות החינוך בעיר אשקלון חשופים למציאות ביטחונית מורכבת לאורך שנים ורק לאחרונה חוו עוד סבב של התמודדות עם ירי טילים. המתיחות הביטחונית נוכחת בחיי התושבים בקביעות ונותנת את אותותיה על המבוגרים והילדים כאחד. אנשי המקצוע מדווחים על מצוקה נפשית גבוהה של ילדים והתנהגויות סיכון המצריכים מענים טיפוליים מקיפים וארוכי טווח.

יועצות בתיה"ס ופסיכולוגים מטעם השירות הפסיכולוגי חינוכי באשקלון, יתנו מענים פרטניים ומערכתיים לתלמידים, צוותי החינוך וההורים הכוללים טיפולים פסיכולוגיים, שעות יעוץ חינוכי הניתנות ע"י היועצים החינוכיים שהינם עובדי הוראה המועסקים במוסדות החינוך, מפגשים וסדנאות לחיזוק החוסן והתמודדות עם מצבי לחץ, הדרכות להורים ומתן כלים ומיומנויות לשיח ומענים רגשיים מותאמי גיל בכל שלבי החינוך בעיר. לפיכך יש צורך בתוספת שעות ייעוץ, ובשעות לשירות הפסיכולוגי חינוכי על מנת לאפשר סיוע רגשי ומתן מענים טיפוליים רחבים בהתאם לצורך.

התקציב יועבר כתקציב ייעודי רשותי במערכת גפ"ן. יובהר כי התקציב בסעיף זה אינו בא להחליף את תקציב הגפ"ן שמקצה משרד החינוך לעיר או למוסדות החינוך בעיר.

תגבור החינוך

פעילויות בית ספריות: בעקבות החלטה 658, גיבש משרד החינוך תכנית מערכתית לחיזוק החוסן ויכולת ההתמודדות במצבי חירום של תלמידים וצוותי ההוראה בעיר אשקלון תוך מתן מענים פיזיים, רגשיים וטיפוליים לתלמידים הזקוקים לכך.

חינוך בלתי פורמלי: בהתאם לסעיף 14 בהחלטה 658, משרד החינוך ומנהל חברה ונוער גיבש תכנית עבודה בנוגע לחינוך הבלתי פורמלי, הכוללת פרויקטים ותכניות שונות בתחום.

מוסדות החינוך בעיר אשקלון חשופים למציאות ביטחונית מורכבת לאורך שנים. על כן, בהתאם להחלטה 658 פיתח משרד החינוך ויזם תכניות להעצמת בני הנוער, לרבות תכניות לפיתוח חוסן לקראת השירות הצבאי. נוסף על המצב הביטחוני, ישנו גידול באוכלוסייה. בשנה האחרונה אף נפתחו 3 בתי ספר יסודיים חדשים ובי"ס תיכון מקיף חדש. משרד החינוך פועל במסגרת הפעילות הבלתי פורמלית על מנת להוביל, לקדם ולתמוך במגוון פעילויות של חינוך בלתי פורמלי בחברה ובקהילה.

פעולות אלה כוללות פעילויות קיץ והפעלת תכנית "חוג לכל ילד", שכבר בהחלטה 658 תוגברו על ידי משרד החינוך. הפעלת פעילויות החינוך הבלתי פורמלי בעיר אשקלון מסייעת לחוסן הקהילתי והאזרחי של תושבי אשקלון באופן שעולה בקנה אחד עם מטרות הצעת ההחלטה. הרחבת תכניות החינוך הבלתי פורמלי נובעת הן מהגידול הטבעי באוכלוסייה והן מעבודה מקצועית שבוצעה לאחר העברת החלטה 658 לטיוב הצרכים והיקפי הסיוע הנדרשים. על כן, מוצע כי משרד החינוך ימשיך את הפעילות שהחלה בהחלטה 658 וירחיבה.

התאמת מבני חינוך וסביבות למידה חדשניות: בעקבות החלטה 658, גיבש משרד החינוך תכנית מערכתית לחיזוק החוסן ויכולת ההתמודדות במצבי חירום של תלמידים וצוותי ההוראה בעיר אשקלון, הכוללת היבט משמעותי של התאמת מבני החינוך לשיטות הלמידה ומערכי התמיכה הרגשית.

בשל המצוקה של הלומדים וצוותי ההוראה במוסדות החינוך, והקושי הכרוך בהתמודדות עם המתיחות הביטחונית המורכבת מוצע שהמינהל לפיתוח מערכת החינוך במשרד החינוך יתקצב התאמה של מבני חינוך ופיתוח סביבות למידה חדשניות, לרבות סביבות הכלה והקשבה ללמידה חברתית רגשית (SEL) לרווחת התלמידים וצוותי ההוראה. התאמות אלו נדרשות על מנת לתת מענה שלם ונכון יותר מבחינת המענים הטיפוליים הנדרשים.

ג. פיתוח ושדרוג תשתיות

תשתיות תומכות דיור

העיר אשקלון ממשיכה עם תנופת הבניה שהחלה עם חתימת הסכם הגג הראשון בשנת 2015. מאז חתימת הסכם הגג ועד היום שוקו בהצלחה 16,000 יחידות דיור בקצב של שנתי של מעל 3,000 יחידות דיור, תוך שהיא צפויה לקבל לשטחה 60,000 תושבים חדשים. יתר על כן העיר חתמה על הסכם גג נוסף בשנת 2022 וצפויה להמשיך בקצב השיווקיים הגבוה גם בשנים הקרובות, בהן צפוי מספר התושבים באשקלון להכפיל את עצמו והיא צפויה לראשונה לעבור את 200,000 התושבים.

בשל ההיקף המשמעותי של שיווק יחידות דיור במסגרת הסכם הגג בעיר והצורך בהקמת תשתיות תומכות דיור, מוצע כי רשות מקרעי ישראל תעמיס, באישור הוועדה לתכנון ופיתוח, סך של עד 80 מל"ח עבור ביצוע תשתיות-על תומכות דיור. אומדן העלות מבוסס על בדיקה עדכנית שנערכה על ידי גורמי המקצוע באגף הנדסה ותשתיות ברמ"י יחד עם העירייה. מהנדסת הבקרה מטעם רמ"י מבצעת בשגרה בקרת עלויות ומימוש ההקצאות.

תשתיות תחבורה

בהמשך להחלטה 658, ובמסגרת הפעולות הנעשות לשדרוג תשתיות לצורך שיפור איכות חיי תושבי העיר אשקלון בסביבה הביטחונית המתגרת, הציג משרד התחבורה תכנית לשדרוג תשתיות התחבורה בעיר. התכנית מתייחסת לקידום ושיפור הקישוריות התחבורתית בתוך העירוני באמצעות הנגשת תחבורה ציבורית וסלילת שבילי אופניים.

פרויקט התחנה המרכזית: התחנה מוקמת במסגרת התכנית האסטרטגית של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לחידוש והקמה של תחנות מרכזיות ומרכזי תחבורה ציבורית בכל רחבי הארץ, במטרה לייעל את שירותי התחבורה הציבורית ולשפר את חווית המשתמש. התחנה המרכזית מוקמת על שטח של 11 דונם ותכיל 14 עמדות לקליטת נוסעים ולהעלאת נוסעים, ו-3 עמדות להורדת נוסעים. הצעה זו מהווה השלמה לפרויקט התחנה המרכזית, ובמסגרתה ייבנו 32 עמדות הטענה לאוטובוסים חשמליים. עמדות הטעינה החשמליות יאפשרו לשדרג את צי האוטובוסים הפועלים כיום בעיר ולהחליפם באוטובוסים חשמליים, מהלך אשר יצמצם באופן משמעותי את מפלסי הרעש וזיהום האוויר הנגרם מהאוטובוסים הפועלים בסביבה. התחנה המרכזית החדשה באשקלון תנוהל על ידי חברת ניהול בפקוח משרד התחבורה, על מנת לוודא עמידה בסטנדרט הנדרש.

פרויקט בטיחות תחבורתיים: בסעיף 17 להחלטה 658, נקבע כי משרד התחבורה והבטיחות בדרכים יעמיד לעיריית אשקלון תקציב במסגרת קול קורא "שותפים לדרך", לפרויקטים העומדים בתנאי הסף. כעת מוצע להקצות את יתרת התקציב מתוך הסכום שנקבע בהחלטה 658, במסגרת קול קורא "שותפים לדרך" וזאת לטובת פרויקט בטיחות תחבורתיים אשר עומדים בתנאי הסף.

שמירה על הניקיון

בהחלטות ממשלה קודמות לעיר אשקלון סייעו המשרד להגנת הסביבה לעיר אשקלון בטיפול בנושאים שונים, ובהם הפחתת פסולת, הסרת גזות אסבסט, טיפוח סביבתי בשפ"פים בשכונות טעונות טיפוח, פסולת בניין – טיפול ופינוי מפגעים, מתקן מיון לפסולת מעורבת, הפרדת גזם עירוני וטיפול בו, מרכזי מיחזור וחינוך. נושאים אלו הם נושאים חיוניים, ולמרות כל הסיוע שניתן עד כה יש עדיין צרכים שלא נענו.

הארכת תוקפם של סעיפים בהחלטה 658 ובהחלטה 4865: הארכת התוקף נועדה לאפשר ניצול יעיל של התקציבים בסעיפים האמורים באותן החלטות וקידום הפרויקטים נשוא אותן החלטות. המשרד להגנת הסביבה עוקב אחר ביצוע הפרויקטים, מנחה ומסייע, ואף מכיר את הקשיים השונים שבשלן נחוצות ההארכות. חלק גדול מהסעיפים כרוכים בהצבת תשתיות והקמת מתקנים, פעולות הדורשות הכנה רבה – תכנונית, חוקית וקהילתית, וההתארגנות לקראת הביצוע בהם ארוכה במיוחד. לפיכך מוצע להאריך את תוקפם של הסעיפים עד תום שנת 2029, מתוך הנחה שניתן יהיה לסיים את שלבי הסקר, המיפוי

והתכנון של הסעיפים השונים עד תום שנת 24 ואז יישארו 5 שנים להקמה והרצה של המתקנים והמערכים השונים.

תיקון סעיף 19(ג) החלטה 658 בנושא מתקן מיון פסולת עירונית: השנים שחלפו מאז החלטה 658 הן שנים של אינפלציה והעלאת מחירים כוללת, ובשוק הפסולת בפרט. לפיכך, וכיוון שטרם הוחל בהקמת המתקן, מוצע להעלות את הסכום הבסיסי המוקצה לנושא.

הסקר המקדים שנערך לאיתור מגרש להקמת מתקן מיון פסולת עירונית העלה קושי במציאת מגרש מתאים. עם זאת, להערכת גורמי המקצוע במשרד להגנת הסביבה ניתן לאתר מגרש מתאים בקרבת מקום, בתחומי נפת אשקלון, שיאפשר הקמת מתקן אשר ישרת את העיר אשקלון ורשויות נוספות, ויעלה את סיכויי היישום של הכספים והקמת המתקן. יצוין שגם מבחינת כמויות הפסולת נכון יותר לשדך למתקן רשויות נוספות.

כיום העיר אשקלון שולחת את הפסולת שלה להטמנה ישירה, וכך גם מרבית רשויות אחרות באזור. בכדי לשפר את הביצועים הסביבתיים נדרש למיין את הפסולת בסמוך למקום היווצרותה. מתקן מיון הפסולת ישמש כתחנת מעבר לפסולת המגיעה עם הדחסניות מאשקלון ורשויות השכנות. הפסולת תמוין ותשלח לטיפול המשך בהתאם לסוג הפסולת. על פי הערכות גורמי המקצוע כ-80% מהפסולת באזור מקורה בעיר אשקלון.

לפיכך מוצע להגמיש את נוסח הסעיף באופן שיאפשר הקמת מתקן מחוץ לעיר אשקלון כל עוד קיימת התחייבות שהמתקן יקלוט את הפסולת העירונית של אשקלון למיון בו.

חינוך סביבתי: על מנת לשמר את תוצאותיהם של כל סעיפי הסיוע המפורטים לעיל לאורך זמן, חשוב ללוות את העבודה בתוכניות חינוך סביבתי במערכת החינוך ובקהילה, אשר מופנות לעידוד אכפתיות, מודעות סביבתית, אזרחות פעילה, וקשר לסביבת המגורים. לנושא זה הוקצה תקציב כבר בהחלטה 658. מוצע אפוא למצות את הסכומים שהוקצו ולהוסיף סכום נוסף על מנת להמשיך בתוכנית לשנתיים נוספות, לאחר תום מימוש הכספים שהוקצו בעבר, ואף להרחיבה ולהגיע לקהלי יעד חדשים. העיר אשקלון היא עיר מתפתחת ומגוונת, ועבודה חינוכית וקהילתית נכונה צריכה להיעשות בערוצים שונים במקביל ובתיאום.

מפגעי פסולת ומניעתם: העיר אשקלון סובלת מתופעה מוגברת של השלכת פסולת בניין בתחומיה. בימים אלו מתחילה העירייה בהקמתו של מערך עירוני לצורך איסוף מוסדר של פסולת הבניה ברחבי העיר והעברתו למיחזור ו/או להטמנה בהתאם לצורך. המשרד להגנת הסביבה מסייע למערך זה במסגרת יישום החלטות ממשלה קודמות. עם זאת ברור שלא אחיפה תומכת המהלך לא יצלח. איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון הוא הגוף המקצועי התומך בעירייה בכל הנוגע לנושאי הפסולת, ותקצובו לצורך רכישת ציוד וטכנולוגיות יאפשר לאיגוד לתת סיוע משמעותי לעיר במעבר לאיסוף מוסדר של פסולת הבניין.

טיפול בפסולת גושית: נכון להיום נאספת פסולת הגזם יחד עם הפסולת הגושית ברחבי העיר אשקלון, ומוטמנת כפסולת יבשה. במסגרת החלטת ממשלה 4865 תוקצבה העירייה ב-8 מלש"ח לצורך הפרדה בין הגזם לפסולת הגושית וטיפול נפרד בגזם. עם זאת, על מנת להשלים את המהלך ולהוריד את זרם הגזם והפסולת הגושית מסך הפסולת המופנית להטמנה יש לטפל בנפרד גם בפסולת הגושית. התקצוב המבוקש יאפשר לעיר לבנות מתקן טיפול בפסולת גושית כחלק מהמתקן הנבנה לטיפול בגזם. במתקן זה תעבור הפסולת מיון ראשוני לצורך תיקון קל והעברה לתרומה לנזקקים, ולאחר מכן יחולץ כל חומר בר מיחזור, כך שרק מה שאין לו כל יעוד אפשרי אחר יופנה להטמנה.

טיפול בגזם: עיריית אשקלון עתידה להפעיל פיילוט ראשוני בשכונה בעיר, במטרה להרחיבו לעבודה על פני העיר כולה. עם זאת, בעת הכנת התכנית המפורטת הסתבר שהסכום שהוקצה אינו מספק ועל מנת לתת מענה מלא לעניין האיסוף הנפרד של הגזם והטיפול בו, הן בשכונות הישנות והן בשכונות החדשות ההולכות ונבנות סביב העיר אשקלון, לרבות הסברה לתושבים ולבעלי מקצוע, יש צורך בהגדלה משמעותית של הסכום.

ד. קידום החוסן הביטחוני

היערכות הרשות המקומית לחירום

מוכנות סביבתית לעת חירום: בתחומי העיר אשקלון והנפה פועלים כ-2300 עסקים ומפעלים המוכרים לרשויות ופועלים תחת רישיון עסק, מתוכם כ-200 עסקים המחזיקים בהיתרי רעלים, ומרביתם נדרשים למוכנות סביבתית לשעת חירום. זאת לנוכח קרבתה של העיר אשקלון לרצועת עזה וחשיפתה לירי רקטות בעת סבבי לוחמה בשנים האחרונות. פעילותו של איגוד ערים לאיכות סביבה – נפת אשקלון במצב חרום מתבצעת בעיקר בתחומים הבאים: איכות אויר, חומרים מסוכנים, אסבסט, ים וחופים, מים ונחלים, שטחים עירוניים, פסולת, קרינה, שפכי תעשייה ודלקים. במסגרת פעילות האיגוד להבטחת המוכנות לשעת חירום מבוצעות על ידו פעולות שונות בהתאם להנחיות המשרד להגנת הסביבה ופיקוד העורף. העיר אשקלון רוויה בתשתיות לאומיות כגון חוות הדלקים קצא"א, תחנת הכוח הפחמית רוטנברג, חוות הדלקים תש"ן תחנת הכוח דוראד, תחנת הכוח שבמתקן ההתפלה ומתקן ההתפלה עצמו, אסדת תמר ומפעלים המחזיקים אמוניה כמו קרלסברג וכד'. איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון הוא הגוף המקצועי שנותן מענה מידי לסיכונים הסביבתיים הן בשגרה, ובהכנת העיר אשקלון לאירועי חירום, והן בכל אירועי החירום. לפיכך מוצע כי המשרד להגנת הסביבה יקצה 1 מלש"ח לאיגוד לצורך שיפור המוכנות לשעת חירום.

שיפוץ מקלטים ציבוריים ומשותפים

היותה של אשקלון בקו החזית במשך למעלה מ-15 שנים מחייבת לצייד את העיר במקלטים ציבוריים ראויים, אשר יכולים להגן על תושבי העיר במקרה של מתקפת טילים או אירוע פח"עי אחר. מוצע שמשרד הפנים יסייע בשיפוץ ושדרוג 165 מקלטים ציבוריים הפרושים ברחבי העיר ובאזורם, על מנת להביאם לרמת התקינות הנדרשת בהתאם להנחיית הגורמים המוסמכים עפ"י דין. בנוסף, על מנת לדאוג למרכיבי ביטחון נדרשים נוספים לעיר אשקלון, מוצע כי משרד הפנים יתקצב ב-2 מלש"ח גנרטורים, גנרר חילוץ, מכשירי קשר, רכבי ביטחון, ציוד חירום אישי לעובדי העירייה ומשאבות מים על מנת להיערך לעת חירום בצורה מיטבית.

כמו כן, משרד הביטחון יעמיד 40 מלש"ח בחלוקה שווה לשנים 2023-2024 לטובת שיפוץ מקלטים משותפים בעיר אשקלון. באשקלון קיימים כ-1000 מקלטים משותפים. פיקוד העורף ינהל בשנים 2023-2024 פרויקט לשיפוץ מקלטים אלה בהתאם לנדרש בהוראותיו ולסדר העדיפויות שיקבע על ידו.

התחדשות עירונית כמענה משלים למיגון

מטרת הסעיף הינו לקדם התחדשות עירונית משמעותית ברחבי העיר אשקלון שתביא לחידוש המרקם הוותיק של העיר תוך חיזוק המבנים ומיגונם מפני מתקפות טילים.

נוכח האיומים המשמעותיים על העיר אשקלון כאמור, בדגש על היותה יעד מרכזי לירי של ארגוני הטרור מעזה, יש צורך במיגון המבנים בעיר. לפי נתוני פיקוד העורף, בעיר אשקלון קיימים כ-2,000 מבנים, שבהם כ-10,000 יחידות דיור, שאינם ממוגנים. זאת כאשר בניגוד לעיר שדרות וליישובי עוטף עזה, אשר בהם קידמה הממשלה פרויקט מיגון רחב שבמסגרתו מוגנו למעלה מ-10,000 יחידות דיור בכ-42 יישובים, בעיר אשקלון מענה המיגון אינו מספק דיו, ומצב דברים זה מעלה את הסיכון לשלום התושבים המתגוררים במבנים שאינם ממוגנים.

לאחר תחילת יישום החלטה 1278, שבה נקבע בין היתר כי יינתן סיוע במימון פתרונות מיגון דירתיים באשקלון באמצעות מודל הלוואות ומענקים לסיוע במימון ממ"דים, נראה כי המודל שגובש אז לא מספק מענה רחב דיו ובר קיימא לצורך בקידום מהיר של הליכי המיגון בעיר. יצוין כי מאז יום קבלת החלטה 1278 ועד מועד קבלת החלטה זו, לא מוגנו יחידות דיור בזכות הסיוע הממשלתי בבינוי ממ"דים כפי שנקבע בה. הנה כי המאמצים שהממשלה השקיעה בעניין לא הביאו עד כה את הבשורה הנדרשת. בהתאם, ובשים לב להחלטה מס' 658 מיום 22.12.20, מוצעת תכנית ממשלתית שתאפשר את קידום הליכי המיגון באמצעות סיוע ממשלתי במיזמי התחדשות עירונית בעיר.

להתחדשות העירונית יתרונות משמעותיים רבים והממשלה רואה ערך רב בקידום הליכים אלה. בין היתר, ההתחדשות עירונית מביאה לחיזוק הבניין, בעיקר לאור העובדה כי מבנים רבים בישראל נבנו

ללא תו תקן ועשויים לחוות נזק עצום כתוצאה מרעידת אדמה. עוד מביאה ההתחדשות העירונית להתחדשות סביבתית (חיזוק ושיפור התשתית בבניין ובסביבתו, דוגמת מערכות מים וחשמל), לשיפור המרקם העירוני, לחיזוק העירונית ולחיזוק העסקים הוותיקים במרכזי הערים. עוד יתרון מרכזי בקידום הליכי התחדשות עירונית, הוא העובדה שפרויקטים אלו מובילים לתוספת משמעותית של יחידות דיור לשוק ובאופן זה מהווים הליכים אלו שמגדילים את היצע הדיור צעד ממשלתי נוסף בחתירה לפתרון משבר הדיור בישראל.

לצד זאת, העיר אשקלון עברה בשנים האחרונות פיתוח מואץ, תוך גידול של למעלה מ-14,000 יחידות דיור בבנייה חדשה. לצד הקידום המשמעותי של השכונות החדשות בעיר, ישנו רצון לשיפור השכונות הוותיקות ומיגונם. רצון זה בא גם לידי ביטוי בסעיף 17 להסכם הגג שנחתם בין מדינת ישראל לעיריית אשקלון בתאריך 01.10.2015.

לכן, מוצע כעת לקבוע כי מיגון המבנים בעיר אשקלון ייעשה באמצעות סיוע ממשלתי למיזמי התחדשות עירונית חסרי כדאיות כלכלית ללא סיוע זה, כאשר במקביל ימשיך להינתן סיוע ממשלתי בבניוי ממ"דים לפי החלטה 1278 למי שהגישו בקשה לפיה ובכפוף לעמידה בתנאים האמורים בה וכן למבנים שבהם מסיבות תכנוניות לא ניתן לקיים בהם מיזמי התחדשות עירונית (מי שדירתו אינה חלק מבית משותף) או שהרשות להתחדשות עירונית מצאה כי אין בהם פוטנציאל למיזמים כאמור.

לפי המוצע, שר השיכון באמצעות הרשות הממשלתית להתחדשות עירונית, יפרסם קולות קוראים למיזמי התחדשות עירונית בעיר אשקלון אשר נעדרים כדאיות כלכלית מספקת, בהתאם לתנאים המוזכרים במסמך העקרונות לסיוע כספי למיזמי התחדשות עירונית ללא כדאיות כלכלית. עוד מנחה הממשלה את החשב הכללי במשרד האוצר, יחד עם רשות מקרקעי ישראל ומשרד הבינוי והשיכון, להביא תיקון להסכם הגג בהתאם לתנאים המפורטים בגוף ההחלטה.

בנוסף, ההחלטה מנחה את הרשות הממשלתית להתחדשות עירונית להאיץ את הליכי התכנון של התכנית העירונית להתחדשות בניינית בעיר אשקלון, וכן לבצע מיפוי עירוני למתחמי ההתחדשות העירונית הרלוונטיים.

לפי הערכות גורמי המקצוע, מתן סיוע ממשלתי למיזמי התחדשות עירונית כמוצע יביא להתחדשות אלפי יחידות דיור בעיר אשקלון, אשר ייהרסו וייבנו מחדש במבנים חדישים, מוגנים ובמצב הנדסי משופר. כמו כן, התכנית כוללת תכנון מחודש של מתחמים רחבים במתחם הוותיק של העיר אשקלון באופן שיכול לסייע לחיזוק האוכלוסייה ומרקם החיים בעיר.

משכך, התכנית המוצעת משפרת את המצב הקיים בהחלטה 1278, מכיוון שהיא מאפשרת לאוכלוסייה הזכאית ליהנות מחידוש המבנים וכלל המרקם הוותיק, בנוסף על מיגונם. יש לציין כי הליכי התחדשות עירונית אלו יצאו לפועל בזכות המענקים הממשלתיים, זאת לאור היותם לא כלכליים בתכנית שעומדת בפני עצמה בלבד.

הסיוע המשולב המוצע כעת מהווה פתרון רחב לצרכי העיר אשקלון בהקשרים האמורים, בהיותו מאפשר כי העיר תעבור הליך שיוביל למיגון יחידות הדיור בעיר לצד חידוש המרקם הוותיק, ולצד זאת מאפשר אפשרויות מיגון נוספות בכלים ישירים, בהתאם למנגנונים הקיימים בהחלטה 1278. להערכת גורמי המקצוע, פתרון הוליסטי זה, שטומן בחובו גם תמריצים נוספים לדיירים לצורך ביצוע התחדשות עירונית שבבסיסה הליך מיגון, יש שיביא לקידום מהיר ומשמעותי יותר של מיגון המבנים בעיר אשקלון.

להשלמת התמונה, יצוין כי קידום בניית ממ"דים במתחמים שמיועדים להתחדשות עירונית, אשר להם ניתן סיוע ממשלתי לפי החלטה 1278, עלולה לסכל קידום עתידי של התחדשות עירונית, אשר יתרונותיה גדולים באופן משמעותי, כפי שהוסבר לעיל. כל היום ניתן להוציא תעודות זכאות לקבלת מענק או הלוואה מסובסדת בהתאם למנגנונים ולתנאים שנקבעו בהחלטה 1278. לכן נדרש כי השינוי המוצע יעשה כבר כעת, שכן ככל שתגדל קבוצת הזכאים לפי החלטה 1278 הדבר יקשה על קידום הליכי ההתחדשות העירונית בעיר, הליכים אשר יש בהם כאמור לעיל, להיטיב בצורה משמעותית יותר עם העיר אשקלון ותושביה.

לפיכך, קיימת דחיפות לתקן את החלטה 1278 בעת זו ולהוציא לפועל את הליכי ההתחדשות העירונית, ובזאת קידום הליכי התכנון ואישורם והוצאת פרויקטי ההתחדשות העירונית לפועל, תוך מתן וודאות

ארוכת טווח לשוק המבוססת על התכנית הממשלתית בנושא. מכיוון שמנגנון קרקע משלימה שהוסכם עם העיר אשקלון במסגרת הסכם הגג שנחתם הינו מנגנון ארוך טווח אשר אין בו ודאות מספקת, הוא אינו מספק את התשתית הנדרשת והמספיקה לקידום הליכי התחדשות עירונית משמעותיים דיו בעיר. בהתאם, מוצע לעבור למנגנון המפורט בהחלטה זו, אשר צפוי להביא להיקף רחב יותר של המיגון העיר באמצעות התחדשות עירונית ובקצב מהיר יותר.

יובהר, כי כל זכאי אשר כבר החל בקידום מימוש הזכויות להן הוא זכאי מתוקף החלטה 1278, יוכל, אם ירצה בכך, להמשיך לפעול בערוץ זה לצורך קידום מיגון ביחידת הדיור שבבעלותו.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

חיזוק החוסן של התושבים ושל עיריית אשקלון המתבטא, בין השאר, בחיזוק הכלכלה המקומית, תמיכה חברתית בתושבי האזור וחיזוק השלטון המקומי.

גורם אחראי למעקב (בהחלטה שעל פי מהותה טעונה מעקב אחר ביצועה)

משרד ראש הממשלה

תקציב

כמפורט בגוף ההחלטה

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

- שר האוצר – אישר
- השר לביטחון לאומי – אישר
- שר הבינוי והשיכון – אישר
- השרה להגנת הסביבה – אישרה
- שר החינוך – אישר
- שרת התחבורה והבטיחות בדרכים – אישרה
- שר הפנים – אישר
- שר הביטחון – אישר

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

מספר 1278 מיום 14.03.2022

מספר 658 מיום 22.12.2020

מספר 4865 מיום 09.02.2022

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

להשלים

סיווגים

סיווג ראשי: 01 ביצועי

תחום פעולה עיקרי: 02 חברה וכלכלה

מגיש: ראש הממשלה

ח' באב התשפ"ג

26 ביולי 2023

היועצת המשפטית

ירושלים, ח' באב התשפ"ג

25 ביולי 2023

סימוכין: 1839890926

חוות דעת משפטית הגלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה: תכנית לחיזוק העיר אשקלון

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

1. סעיף 151(א) לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן: "החוק") קובע כי הממשלה רשאית להחליט כי אזור מסוים או יישוב מסוים הוא בעל עדיפות לאומית; החלטה כאמור יכול שתהיה כללית ויכול שתהיה לגבי עניין מסוים או לתקופה מסוימת. סעיף 151(ב) לחוק מפרט את השיקולים שרשאית הממשלה לשקול לעניין זה, ובכללם שיקולים בנוגע למצב הביטחוני באזור. בהתאם לסעיף 151(ג) לחוק, החלטת הממשלה בדבר אזור עדיפות לאומית תהיה מנומקת ומבוססת על נתונים, ויפורטו בה מקור הנתונים והשיקולים שהביאו לקביעת היישוב כאזור עדיפות לאומית.
2. כאמור, בהצעת ההחלטה מוצע לקבוע כי העיר אשקלון היא אזור עדיפות לאומית, וזאת בהתבסס על השיקול הקבוע בסעיף 151(ב)(1) לחוק, שעניינו המצב הביטחוני באזור או ביישוב. ההכרזה על אשקלון כיישוב בעל עדיפות לאומית נעשית לטובת מימוש התוכנית המפורטת בהצעת ההחלטה, ולתקופות הנקובות בה ביחס לרכיבי התוכנית השונים, כאשר ביחס למרבית רכיבי ההחלטה תקופת התוקף תהיה לשנים 2023 – 2024.
3. כפי שמתחייב מהוראות החוק, בהצעת ההחלטה הובאו הנימוקים והנתונים התומכים בה, המבוססים על חוות הדעת ונתוני מערכת הביטחון, שלפיהם בשל קרבה לרצועת עזה והתשתיות החיוניות הנמצאות בתחומה, העיר אשקלון מהווה מטרה מרכזית לארגוני טרור ברצועת עזה ומהווה יעד מרכזי לירי, אחרי יישובי עוטף עזה ושדרות (להלן – **יישובי עוטף עזה**). הרשויות המקומיות בעוטף עזה נתונות למנעד איומים רחב יותר ולאור מאפייניהם הנבדלים נקבעו כאזור עדיפות לאומית נפרד בהחלטת ממשלה מס' 462 מיום 20.04.2023. יצוין כי המענים הממשלתיים הניתנים ליישובי עוטף עזה במשך השנים הם נרחבים יותר באופן משמעותי, בהלימה למצב הביטחוני השורר שם, שהוא מובחן ושונה גם מהמצב בעיר אשקלון.
4. בהקשר זה יצוין כי להצעה זו קדמו שלוש החלטות ממשלה נוספות שהתקבלו בעניינה של העיר אשקלון בשלוש השנים החולפות:
  - בהחלטת ממשלה מס' 4865 מיום 9.2.2020 בעניין "תכנית סיוע לאשקלון בשל המצב הביטחוני" (להלן: "**החלטה 4865**") הוחלט לאשר מתן מענים לעיר אשקלון, בשל המצב הביטחוני, לשנת 2020. ההחלטה התקבלה נוכח המצב הביטחוני הייחודי באשקלון, אשר נמצא כי הוא חמור יותר ביחס לכל יתר הרשויות המקומיות בדרום, למעט הרשויות שהיישובים שבתחומן נכללים בתחום עוטף עזה. בהחלטה נכללו מענים שנמצא שנדרשו באופן מיידי כתוצאה מהמצב הביטחוני והשלכותיו, על בסיס הנימוקים המקצועיים המייחדים את העיר במישור זה.
  - בהחלטת ממשלה מס' 658 מיום 22.12.2020 בעניין "תכנית לחיזוק העיר אשקלון ותיקון החלטת ממשלה" (להלן: "**החלטה 658**") ונוכח הימשכות האיום הביטחוני שעמו מתמודדים תושבי העיר אשקלון, הוחלט לאשר תכנית לחיזוק החוסן האזרחי-ביטחוני של תושבי העיר אשקלון. במסגרת ההחלטה הוחלט להכריז על העיר אשקלון כאזור עדיפות לאומית, בשל המצב הביטחוני בה, והדבר איפשר מתן מענים בתחומים נרחבים יותר, והכל בהלימה לשיקול הביטחוני שביסוד קביעתה כיישוב בעל עדיפות לאומית.
  - החלטת ממשלה מס' 1278 מיום 14.03.2022 בעניין "תכנית למיגון דירתי מפני ירי תלול מסלול בעיר אשקלון ותיקון החלטת ממשלה" (להלן: "**החלטה 1278**") התמקדה בקידום פתרונות מיגון בעיר אשקלון, ובכלל זה סיוע בקידום פתרונות מיגון דירתיים, ובמתן מענים נוספים הנוגעים למצב הביטחוני בעיר או בהלימה אליו. ההחלטה כללה הן מענים הנסמכים על שיקולים מקצועיים, והן כלי סיוע הניתנים לאשקלון כיישוב בעל עדיפות לאומית, וזאת בהמשך להחלטה 658 ובהתבסס, בין היתר, על השיקולים והנתונים שפורטו בה.

היועצת המשפטית

5. סעיף 152 לחוק קובע כי הממשלה רשאית להחליט על מתן הטבות לאזור עדיפות לאומית, אשר יכול שיינתנו בתחומי הפעילות השונים של הממשלה, וכי הממשלה מוסמכת להחליט בדבר סוג ההטבות שיינתנו לאותו אזור, הדרכים או האמצעים למתן ההטבות, התקופה שבה יינתנו ההטבות ואמות המידה לנתינתן, והכל באופן ההולם את נסיבות העניין, וכן כי הממשלה רשאית להחליט כי החלטות כאמור יתקבלו בידי שר משרי הממשלה בשטח הפעולה של משרדו. כמו כן הסעיף קובע כי התחומים שבהם יינתנו הטבות לאזורי עדיפות לאומית לפי סעיף זה וכן סוגי ההטבות, הדרכים, האמצעים ואמות המידה לנתינתן והתקופות שבהן יינתנו, יכול שיהיו שונים לגבי אזורי עדיפות לאומית שונים.
6. בסעיף 1 להצעת ההחלטה מפורטות מטרותיה, המתמקדות בהעצמת תושבים וחיזוק החוסן האישי והקהילתי ופיתוח ושדרוג תשתיות. הצעת ההחלטה כוללת, בהתאם לכך, השקעות בתחומי חינוך, תשתיות ועוד, כפי שמפורט בה בהרחבה, אשר מטרתן חיזוק החוסן של התושבים ופיתוח העיר ואשר נקבעו בהלימה לנסיבות העניין ולמטרות ההחלטה כפי שמפורט בסעיף 1 לה.
7. ביחס לסעיפים 9 ו-10 להצעת ההחלטה הנוגעים להתחדשות עירונית כמענה משלים למיגון - כמפורט בדברי ההסבר להצעה, נוכח המצב הביטחוני השורר באשקלון, אשר אינו מתקיים באזורים אחרים במדינת ישראל, מלבד ביישובי עוטף עזה, בדגש על היותה של אשקלון יעד מרכזי לירי אחרי עוטף עזה, ומכיוון שרבים מהמבנים בעיר אינם ממוגנים, מוצע כעת לתקן את החלטות 1278 ו-658 ולקבוע כי ככל שניתן, מיגון המבנים בעיר ייעשה באמצעות סיוע ממשלתי למיזמי התחדשות עירונית אשר ללא הסיוע הם חסרי כדאיות כלכלית, וזאת בהתבסס על ההכרזה על אשקלון כיישוב בעל עדיפות לאומית. ההסדר האמור מחליף הסדרים קודמים שנקבעו בהחלטות דלעיל לעניין סיוע למיזמי התחדשות עירונית ובפרט לעניין העלאת שיעור הקרקע המשלימה בעיר אשקלון לעד 25% מכלל יחידות הדיוור הכלולות בהסכם הגג לטובת התחדשות עירונית.
- במקביל לכך, ימשיך להינתן סיוע ממשלתי בבינוי ממ"דים לפי החלטה 1278 לגבי מבנים שבהם מסיבות תכנוניות לא ניתן לקיים מיזמי התחדשות עירונית או שהרשות להתחדשות עירונית מצאה כי אין בהם פוטנציאל למיזמים כאמור, וכן למי שכבר הגישו בקשה לפי החלטה זו, ובכפוף לעמידה בתנאים האמורים בה. הצורך בתיקון החלטה 1278 בהקשר זה, נובע, בין היתר, מכך שבניית ממ"דים במתחמים שמיועדים להתחדשות עירונית עלול לסכל קידום עתידי של התחדשות עירונית בהם. זאת, כאשר ככל שתגדל קבוצת הזכאים לסיוע ממשלתי בבינוי ממ"דים לפי החלטה 1278, הדבר יקשה על קידום הליכי ההתחדשות העירונית בעיר.
- נמסר לנו כי לעמדת גורמי המקצוע באגף התקציבים במשרד האוצר, השינוי המוצע בסיוע הממשלתי המשולב, במיזמי התחדשות עירונית ובמקביל בבינוי ממ"דים, הכל בנסיבות האמורות לעיל, צפוי שיביא למיגון מספר רב יותר של יחידות דיוור באשקלון, כאשר להערכתם יש סבירות גבוהה כי באופן זה הליכי המיגון בעיר אף יבוצעו מהר יותר.
- יצוין כי לפי נתונים שפיקוד העורף העביר לאגף התקציבים במשרד האוצר, בעיר אשקלון יש כ-2,000 מבנים, שבהם כ-10,000 יחידות דיוור, שאינם ממוגנים. משכך, לעמדת גורמי המקצוע במשרד הביטחון ובפיקוד העורף, נוכח האיום הביטחוני השונה באשקלון, בהשוואה לאזורים אחרים שאינם יישובי עוטף עזה ונוכח מצב המיגון בעיר כאמור, יש צורך במענה ייעודי לקידום פתרונות מיגון לעיר.
- להשלמת התמונה יצוין, כי הטבות בהיבטי התחדשות עירונית לעיר אשקלון ניתנו גם במסגרת החלטות 4865 ו-658, אשר מוצע כעת לתקן ולקבוע כי הסיוע הממשלתי בהתחדשות עירונית באשקלון יינתן על פי ההצעה דנן בלבד. בעוד שהחלטה 4865 התבססה על נימוקים מקצועיים, החלטה 658 התבססה על נימוקי עדיפות לאומית. להערכת גורמי המקצוע באגף התקציבים במשרד האוצר, מסלול התמרוץ המוצע כעת אינו נופל מהמסלול הקודם, מבחינת כדאיותו הכלכלית, מנקודת מבטו של היזם, אשר צפוי לקבל תמריץ כלכלי ישיר ומיידי, שאינו תלוי בשיווק המקרקעין. ועל כן, הדבר אינו עולה כדי "החלטת הפחתה משמעותית", כמשמעותה בסעיף 153 לחוק. להיפך, כאמור לעיל, לפי אגף התקציבים יש במנגנון החדש שמוצע לקבוע כעת להקנות ודאות יתירה בביצוע מיום ההתחדשות העירונית, באופן שאף יאפשר מיגון מהיר יותר של המבנה. בנוסף, יש במנגנון החדש כדי ליתר את הקשיים שהיו כרוכים בהגדלת שיעור קרקע משלימה ובשימוש בהסדר כפי שנקבעו בהחלטות הממשלה הקודמות.
8. יישום ההחלטה במשרדים השונים ילווה על פי העניין על ידי היועצים המשפטיים הרלוונטיים. יישומם של חלק מרכיבי ההצעה כרוך בהתקנתם או בתיקונם של מבחני תמיכה, נהלים, הוראות מנכ"ל וכיו"ב. תיקון

היועצת המשפטית

מבחני תמיכה כמשמעם בסעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להלן: "חוק יסודות התקציב") ייעשה בהתייעצות עם היועצת המשפטית לממשלה כמתחייב מהחוק.

יובהר כי כל הנושאים שמוצע בהצעה שיועלו לסדר יומה של הנהלת קרן הניקיון, ייבחנו על ידי הקרן בהתאם למטרותיה כפי שנקבעו בחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984, ובכפוף לכללי השוויון הנדרשים בהקצאת משאבים ציבוריים.

כל הפעולות הכרוכות בביצוע ההחלטה על ידי המשרדים השונים ייעשו בכפוף לכל דין החל על העניין, ובכלל זה, בהקשרים הרלוונטיים - חוק יסודות התקציב, דיני המכרזים, דיני התמיכות הוראות החשב הכללי בדבר תמיכות לגופים אחרים ודיני התכנון והבניה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

יצוין כי בפני בית המשפט העליון תלויה ועומדת עתירה המעלה טענות כנגד החלטה 1278 (בג"ץ 8394/22 דורית פייג ואח' נגד ממשלת ישראל ואח'). במסגרת העתירה מבוקש כי יינתן צו על תנאי שיורה למדינה ליתן טעם: "1. מדוע לא תיושם החלטת ממשלה 1278 להרחיב את הסיוע לעיר אשקלון באמצעות קידום פתרונות מיגון למרחב הציבורי והמשותף בעיר וסיוע בקידום פתרונות מיגון דירתיים בעיר על כל רכיביה, לנוכח האיום הביטחוני המוגבר שעמו מתמודדים תושבי העיר אשקלון והצורך בצמצום פערי מיגון; ובהמשך להחלטה 658, ולנוכח הימשכות האיום הביטחוני שעמו מתמודדים תושבי העיר וזאת, עד לסוף שנת 2022? 2. מדוע לא יוסדר היישום והקצאת המשאבים בהתאם להחלטה 1278 לשנים 2023 ועד 2027 על ידי צוות היישום כאמור בהחלטה למיגון אשקלון?".

עמדת המדינה, כפי שנמסרה בתגובה המקדמית לעתירה מיום 24.03.2023, וכן בהודעת עדכון מיום 16.07.2023, היא כי אין הצדקה להתערבות בהתנהלותה ביחס ליישום ההחלטה. בפועל, מאז מועד קבלת ההחלטה ועד לימים אלה, פועלת המדינה ובפרט צוות היישום שהוגדר במסגרת ההחלטה על מנת להביא למימושה המלא והיעיל של ההחלטה. הצעת ההחלטה המובאת כעת לאישור הממשלה מהווה חלק מאותו מאמץ להביא למימוש מלא ויעיל של החלטה 1278.

בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 17.07.2023, לאור האמור בהודעות העדכון מטעם המשיבים, העותרים יודיעו עד ליום 25.7.2023 אם הם מוסיפים לעמוד על העתירה.

בנוסף, ביום 31.10.2023 צפויות להתקיים בחירות לרשויות המוניציפליות, ובכללן לאשקלון. נוכח ההשפעה האפשרית של סיוע ממשלתי משמעותי על הליך הבחירות המוניציפליות, ובהתאם להנחיית המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (ציבורי-מינהלי) מיום 20.07.2023, יש להביא עניין זה בחשבון במסגרת הבחינה המשפטית של קבלת החלטה מעין זו שלפנינו. זאת, בפרט בשים לב לכך שמדובר בהצעת החלטה שכוללת סעיפים הנשענים על הכרזות עדיפות לאומית הנוגעת לעיר אחת בלבד. בהקשר זה, נדרשת בחינה הן ביחס לכלי הסיוע הקונקרטיים, לרבות ביחס למידת ההלימה שלהם להיבט הביטחוני שעליו מבוססת הצעת ההחלטה, כמו גם ביחס לפרמטרים הנוגעים להצעה בכללותה.

בענייננו, מדובר בהצעת החלטה שמובאת כאמור לאישור הממשלה בהמשך להחלטות קודמות שעסקו במתן מענים לעיר אשקלון כתוצאה מהמציאות הביטחונית השוררת בה, ושעבודת המטה בעניינה החלה כבר בחודש אפריל 2023. בהקשר זה יצוין שתוך כדי קיום עבודת המטה, החל מבצע "מגן וחץ" שחידד אף הוא את חשיבות מתן הסיוע לעיר אשקלון ואת אופי המענים הנדרשים.

כמו כן, בנוסחה הסופי של הצעת ההחלטה שמובאת כעת לאישור הממשלה נכללים רק כלי סיוע שמהווים המשך לכלי סיוע שאושרו על ידי הממשלה בהחלטותיה הקודמות בנוגע לעיר אשקלון ואינם חורגים באופן משמעותי מהיקפה של החלטה 658.

יצוין כי בנוגע לסעיפי ההתחדשות העירונית בהצעת ההחלטה, בשים לב למידע שהתקבל מגורמי המקצוע באגף התקציבים במשרד האוצר, העלות התקציבית של השיטה המוצעת אינה עולה על אמדן אבדן ההכנסות הכרוך במתווה הקודם, ולכן אין קושי בהיבטי בחירות לרשויות המקומיות.

בנסיבות אלה, איננו סבורים כי קיימת מניעה בהיבט זה לאישור הצעת ההחלטה.

היועצת המשפטית

מעבר לאמור לעיל, ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

הצעת ההחלטה הופצה ללשכות המשפטיות של המשרדים הרלוונטיים. הערות שהתקבלו מן הלשכות המשפטיות השונות וכן ממחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים הוטמעו בנוסח.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

בשים לב לאמור לעיל, אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

שלומית ברנע פרנז, עו"ד
היועצת המשפטית